

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

13 листопада протокол № 9

Голова вченої ради

чл-кор. НАМНУ України

професор

Олександр ТОЛСТАНОВ

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Передракові захворювання в стоматології:
онкологічний скринінг і профілактика»
освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії**

галузі знань	22 Охорона здоров'я
	(код та назва галузі знань)
спеціальності	221 Стоматологія
	(код та назва спеціальності)
рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
	(вказати рівень вищої освіти)
форма навчання	Очна (денна, вечірня), заочна
	(зазначити форму навчання)
тривалість навчання	3 кредити, 90 годин
мова навчання	державна

Київ – 2024

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни **«Передракові захворювання в стоматології: онкологічний скринінг і профілактика»** для підготовки докторів філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія».

РОЗРОБНИКИ:

Мазур Ірина Петрівна	Завідувач кафедри терапевтичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Лихота Костянтин Миколайвич	професор кафедри терапевтичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, д. мед. н., професор
Павленко Елла Михайлівна	доцент кафедри терапевтичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н., доцент
Фелештинська Оксана Ярославівна	асистент кафедри терапевтичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н.
Бойко Микола Андрійович	асистент кафедри терапевтичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, к. мед. н.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Трубка І. О. професор кафедри стоматології дитячого віку НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор

Гуменюк О. П. Директор КНП «Київська стоматологія»

© Національний університет
охорони здоров'я України імені
П. Л. Шупика, 2024
© Мазур І. П., 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Передракові захворювання в стоматології: онкологічний скринінг і профілактика» є вибірковою компонентою освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії.

Загальний опис навчальної дисципліни подано у таблиці 1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни за формами навчання		
		очна денна	очна вечірня	заочна
Кількість кредитів - 3 Статус дисципліни <u>вибіркова компонента освітньо-наукової програми</u> Загальна кількість годин - 90 год. Розподіл годин для: (вказати години) - денної форми навчання: аудиторних – 68 самостійної роботи – 22 - вечірньої форми навчання: аудиторних – 44 самостійної роботи – 46 заочної форми навчання: аудиторних – 22 самостійної роботи – 68	Галузь знань <i>Охорона здоров'я</i>	Вибіркова компонента ОНП		
		Рік підготовки		
		2	2	2
	Спеціальність <i>Стоматологія</i>	Семестр		
		4	4	4
		Лекції		
		40	24	14
	Освітній ступінь <i>доктор філософії</i>	Практичні		
		28	20	8
		Самостійна робота		
		22	46	68
		Система контролю: Поточний: індивідуальні роботи, тестування, презентації, модульні контрольні, проєктні завдання Підсумковий: залік із захистом проєкту		

Навчальна програма вибіркової дисципліни «Передракові захворювання в стоматології: онкологічний скринінг і профілактика» призначена для підготовки докторів філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Програма проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в НУОЗ України імені П.Л. Шупика з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти України третього (освітньо-наукового) рівня, Закону України «Про вищу освіту» та принципів системи безперервного професійного розвитку у галузі охорони здоров'я.

Мета дисципліни: Формування в здобувачів вищої освіти здатності до проведення оригінальних наукових досліджень, критичного аналізу та розробки інноваційних підходів у діагностиці, скринінгу та профілактиці передракових захворювань порожнини рота на основі сучасних міждисциплінарних знань та методології наукових досліджень.

Завданнями вивчення дисципліни є:

Науково-дослідницькі:

- Формування здатності до планування та проведення власного наукового дослідження з проблематики передракових захворювань порожнини рота (СК01)
- Розвиток умінь критичного аналізу світової наукової літератури, формування наукових гіпотез та обґрунтування методології дослідження (ЗК03, СК07)
- Опанування сучасних методів статистичної обробки даних, наукової інтерпретації результатів та формування обґрунтованих висновків (ЗК02, СК05)

Теоретичні:

- Поглиблення знань щодо молекулярних механізмів канцерогенезу, патогенезу передракових станів та сучасних класифікацій (ЗК01, СК01)
- Засвоєння методологічних основ доказової медицини у сфері онкостоматології (ЗК01, ЗК03)

Інноваційно-практичні:

- Формування вмінь щодо розробки та впровадження інноваційних методів діагностики, скринінгу та профілактики (СК02, СК06)
- Розвиток компетенцій у сфері науково-педагогічної діяльності та презентації результатів досліджень (СК03, СК04)

Міждисциплінарні:

- Забезпечення здатності до інтеграції знань з онкології, патології, молекулярної біології та сучасних цифрових технологій (ЗК04, СК07)
- Формування умінь щодо організації та управління міждисциплінарними дослідницькими проектами (СК02)

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі:

Навчальна дисципліна «Передракові захворювання в стоматології: онкологічний скринінг і профілактика» є вибірковою дисципліною підготовки докторів філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія» в межах освітньо-наукової програми НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

Міждисциплінарні зв'язки та інтеграція в освітньо-наукову програму:

Дисципліна тісно інтегрована з іншими компонентами освітньо-наукової програми та формує комплексний підхід до підготовки науковців у сфері стоматології:

Базові нормативні дисципліни:

- «Етика, біоетика та академічна доброчесність» (формування ЗК01)
- «Методологія та дизайн наукових досліджень в охороні здоров'я та біології» (розвиток СК01, СК05)
- «Методологія та організація педагогічного процесу. Презентація результатів наукових досліджень» (формування СК03, СК04)
- «Оброблення та аналіз медико-біологічної інформації» (розвиток ЗК02, СК06)

Взаємозв'язок з вибілковими дисциплінами стоматологічного профілю:

- «Діагностика пухлин та пухлиноподібних утворень щелепно-лицевої ділянки» - поглиблення знань з диференційної діагностики
- «Сучасні аспекти клінічної пародонтології» - вивчення взаємозв'язку патології пародонту з передраковими станами

- **«Сучасні методи стоматологічної профілактики та превентивної терапії»** - інтеграція принципів профілактики
- **«Діагностика та ортодонтичне лікування пацієнтів із патологією тканин пародонту»** - комплексний підхід до діагностики
- **«Актуальні питання захворювань слинних залоз»** - вивчення онкопатології слинних залоз

Науково-дослідницька спрямованість дисципліни забезпечує:

- Інтеграцію теоретичних знань з онкології, патології, молекулярної біології та сучасних діагностичних технологій
- Формування дослідницьких компетенцій, необхідних для виконання дисертаційного дослідження
- Розвиток здатності до критичного аналізу наукової інформації та генерації нових ідей (СК05, СК07)
- Підготовку до публікації результатів досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях (СК03)

3. ПРОГРАМА ТА ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Код розділу	Назва розділу	Основний зміст теми (питання для розгляду)	Компетентності зі Стандарту (ЗК/СК)
01.	Теоретичні основи онкостоматології та принципи скринінгу	Історія та еволюція онкостоматології. Біологічні основи канцерогенезу. Організація онкологічного скринінгу в стоматології: показання, протоколи обстеження, стандартизація умов. Етика та правові аспекти онконастороженості. Епідеміологія передракових захворювань порожнини рота.	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05
02.	Анатомічні та гістологічні особливості слизової оболонки порожнини рота. Фактори ризику	Слизова оболонка рота як об'єкт дослідження. Зони підвищеного ризику малигнізації. Молекулярні маркери канцерогенезу. Фактори ризику: тютюн, алкоголь, ВПЛ, травма, мікроорганізми. Критерії оцінки індивідуального ризику.	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05, СК07
03.	Класифікація та діагностика факультативних передракових захворювань	Огляд та порівняльна характеристика факультативних передраків: лейкоплакія, червоний плоский лишай, хронічні травматичні ураження, папіломатозні утворення. Критерії оцінки ризику малигнізації. Методологія наукових досліджень у діагностиці.	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05, СК07
04.	Діагностика та моніторинг облігатних передракових станів	Оцінка облігатних передраків: хвороба Боуена, еритроплазія Кейра, хейліт Манганотті. Сучасні підходи до моніторингу та диспансеризації. Прогностичні фактори прогресування. Наукові основи розробки протоколів спостереження.	ЗК01, ЗК03, СК01, СК02, СК07
05.	Сучасні методи візуалізації та інструментальної діагностики	Критерії відмінності між доброякісними, передраковими та злоякісними ураженнями. Оптичні методи діагностики (ViziLite, VELscope). Фотодинамічна діагностика. Цифрова дерматоскопія. Інноваційні підходи до візуалізації патологічних змін.	ЗК01, ЗК02, СК02, СК05, СК06

Код розділу	Назва розділу	Основний зміст теми (питання для розгляду)	Компетентності зі Стандарту (ЗК/СК)
06.	Лабораторні методи діагностики. Цифрові технології та штучний інтелект у скринінгу	Цитологічне та гістологічне дослідження. Біомаркери слини та крові. Використання AI-систем для аналізу зображень. Принципи статистичної обробки даних скринінгових досліджень. Критичний аналіз точності та специфічності методів.	ЗК02, ЗК03, СК01, СК06, СК07
07.	Профілактика, лікування та реабілітація. Наукові основи розробки профілактичних програм	Стратегії первинної, вторинної та третинної профілактики. Сучасні методи лікування передракових станів. Розробка індивідуальних програм спостереження. Критичний аналіз ефективності профілактичних заходів. Наукове обґрунтування протоколів реабілітації.	ЗК01, ЗК04, СК02, СК03, СК04
08.	Підготовка та захист наукового проєкту	Методологія підготовки наукового проєкту. Оформлення результатів дослідження. Публічна презентація наукових результатів. Аргументація висновків та відповіді на запитання. Критерії оцінювання наукових проєктів.	ЗК01, ЗК02, ЗК03, ЗК04, СК01, СК02, СК03, СК04, СК05, СК06, СК07, СК08

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.Очна денна форма навчання

Змістовий модуль та назви тем	Кількість годин				Форми контролю	Компетентності зі Стандарту (ЗК/СК)
	Всього	Аудиторних		Самостійна робота		
		Лекції	Практичні			
Модуль 1: Теоретичні основи онкостоматології	30	16	10	4		
1.1. Вступ до онкостоматології. Епідеміологія, етіологія, патогенез	10	6	2	2	Тестування, усне опитування	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05

1.2. Молекулярні основи канцерогенезу. Фактори ризику	10	6	4	0	Практична робота, аналіз літератури	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05, СК07
1.3. Класифікація передракових захворювань СОПР	10	4	4	2	Колоквіум, порівняльна характеристика	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05, СК07
Модуль 2: Діагностика та моніторинг передракових станів	30	14	12	4		
2.1. Сучасні методи діагностики. Візуалізаційні технології	12	6	4	2	Практична робота, аналіз клінічних випадків	ЗК01, ЗК02, СК01, СК02, СК06
2.2. Лабораторна діагностика. Біомаркери	10	4	4	2	Аналіз кейсів, інтерпретація результатів	ЗК01, ЗК02, СК01, СК05, СК06
2.3. Алгоритми скринінгу та диспансеризації	8	4	4	0	Кейс-стаді, розробка протоколів	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05, СК07
Модуль 3: Профілактика та інноваційні підходи	30	10	6	14		
3.1. Стратегії профілактики. Цифрові технології	10	4	2	4	Практична робота, аналіз програм скринінгу	ЗК01, ЗК02, СК02, СК05, СК06
3.2. Інноваційні методи лікування та реабілітації	10	4	2	4	Розробка проєктів, захист концепцій	ЗК01, ЗК04, СК02, СК03, СК07
Підготовка та захист наукового проєкту	10	2	2	6	Захист наукового проєкту, залік	ЗК01, ЗК04, СК03, СК04
Разом по дисципліні:	90	40	28	22	Залік	

4.2. Очна вечірня форма навчання

Змістовий модуль та назви тем	Кількість годин			Форми контролю	
	Всього	Аудиторних			

		Лекції	Практичні	Самостійна робота		Компетентнос ті зі Стандарту (ЗК/СК)
Модуль 1: Теоретичні основи онкостоматології	34	8	6	20		
1.1. Вступ до онкостоматології. Епідеміологія, етіологія	10	2	2	6	Тестування, усне опитування	ЗК01, ЗК03, СК01
1.2. Молекулярні основи канцерогенезу. Фактори ризику	12	4	2	6	Практична робота, аналіз літератури	ЗК01, СК01, СК05
1.3. Класифікація передракових захворювань СОПР	12	2	2	8	Колоквіум, порівняльна характеристика	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05, СК07
Модуль 2: Діагностика та моніторинг передракових станів	32	8	8	16		
2.1. Сучасні методи діагностики. Візуалізаційні технології	10	2	4	4	Практична робота, аналіз клінічних випадків	ЗК01, СК01, СК02, СК06
2.2. Лабораторна діагностика. Біомаркери	12	4	2	6	Аналіз кейсів, інтерпретація результатів	ЗК01, СК01, СК05
2.3. Алгоритми скринінгу та диспансеризації	10	2	2	6	Кейс-стаді, розробка протоколів	ЗК01, ЗК03, СК05, СК07
Модуль 3: Профілактика та інноваційні підходи	24	8	6	10		
3.1. Стратегії профілактики. Цифрові технології	8	2	2	4	Практична робота, аналіз програм скринінгу	ЗК01, СК02, СК05, СК06
3.2. Інноваційні методи лікування та реабілітації	8	2	2	4	Розробка проектів, захист концепцій	ЗК01, СК02, СК03, СК07
Підготовка та захист наукового проекту	8	4	2	2	Захист наукового проекту, залік	ЗК01, ЗК04, СК03, СК04
Разом по дисципліні:	90	24	20	46	Залік	

4.3. Заочна форма навчання

Змістовий модуль та назви тем	Кількість годин			Форми контролю	
	Всього	Аудиторних			

		Лекції	Практичні	Самостійна робота		Компетентнос ті зі Стандарту (ЗК/СК)
Модуль 1: Теоретичні основи онкостоматології	34	6	2	26		
1.1. Вступ до онкостоматології. Епідеміологія, етіологія	10	2	0	8	Онлайн-тестування, аналіз клінічних випадків	ЗК01, ЗК03, СК01
1.2. Молекулярні основи канцерогенезу. Фактори ризику	12	2	2	8	Дистанційне проєктне завдання	ЗК01, СК01, СК05
1.3. Класифікація передракових захворювань СОПР	12	2	0	10	Електронний колоквиум, форум	ЗК01, ЗК03, СК01, СК05, СК07
Модуль 2: Діагностика та моніторинг передракових станів	32	4	4	24		
2.1. Сучасні методи діагностики. Візуалізаційні технології	10	2	2	6	Аналіз кейсів, порівняльна таблиця методів	ЗК01, СК01, СК02, СК06
2.2. Лабораторна діагностика. Біомаркери	12	2	2	8	Розробка алгоритму інтерпретації даних	ЗК01, СК01, СК05, СК06
2.3. Алгоритми скринінгу та диспансеризації	10	0	0	10	Дослідницьке завдання, аналіз літератури	ЗК01, ЗК03, СК05, СК07
Модуль 3: Профілактика та інноваційні підходи	24	4	2	18		
3.1. Стратегії профілактики. Цифрові технології	8	2	0	6	Кейс-стаді, аналіз програм скринінгу	ЗК01, СК02, СК05, СК06
3.2. Інноваційні методи лікування та реабілітації	8	2	0	6	Аналіз результатів, розбір критеріїв успіху	ЗК01, СК02, СК03, СК07
Підготовка та захист наукового проєкту	8	0	2	6	Захист наукового проєкту	ЗК01, ЗК04, СК03, СК04
Разом по дисципліні:	90	14	8	68	Залік	

5. Кваліфікаційна характеристика здобувача вищої освіти

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія», очікується, що здобувач вищої освіти після завершення навчання повинен володіти системою

інтегральної, загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, необхідних для здійснення науково-дослідної, педагогічної, інноваційної та клінічної діяльності в галузі стоматології.

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми стоматології і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

№	Назва	Знання	Уміння
Загальні компетентності			
ЗК01.	Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності	Знає принципи системного аналізу; методологію наукового дослідження; норми академічної доброчесності та біоетики; соціальну відповідальність вченого.	Уміє застосовувати системний підхід до розв'язання комплексних наукових і клінічних проблем; дотримуватися принципів академічної доброчесності; інтегрувати знання з різних галузей для формування цілісного наукового світогляду.
ЗК02.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	Знає сучасні інформаційні ресурси та бази даних; методи критичного аналізу наукової літератури; принципи роботи з великими масивами даних.	Уміє ефективно здійснювати пошук наукової інформації; критично аналізувати та синтезувати дані з різних джерел; використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для обробки інформації.
ЗК03.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Знає логічні основи наукового пізнання; методи наукової абстракції, аналізу та синтезу; принципи формування наукових гіпотез і концепцій.	Уміє формулювати оригінальні наукові гіпотези; аналізувати складні системи та процеси; синтезувати нові знання на основі отриманих даних.
ЗК04.	Здатність працювати в міжнародному контексті	Знає вимоги до публікацій у міжнародних наукових виданнях; принципи міжнародної наукової співпраці; особливості академічної комунікації іноземними мовами.	Уміє презентувати результати досліджень міжнародній науковій спільноті; співпрацювати з іноземними колегами; адаптувати дослідницькі підходи до міжнародних стандартів.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			

СК01.	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в стоматології і дотичних до неї суміжних напрямів медицини і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях	Знає сучасні методики теоретичних, експериментальних та клінічних досліджень у сфері онкостоматології; вимоги міжнародних наукових журналів.	Уміє планувати та проводити оригінальне наукове дослідження; отримувати результати, що мають наукову новизну; оформляти результати дослідження у вигляді статті для міжнародного видання.
СК02.	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері стоматології та дотичні до них міждисциплінарні проєкти	Знає принципи управління науковими та інноваційними проєктами; методологію розробки нових методів діагностики та лікування передракових станів.	Уміє розробляти та впроваджувати інноваційні клінічні протоколи та технології; керувати міждисциплінарними проєктами (стоматологія-онкологія).
СК03.	Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та інноваційних проєктів у сфері стоматології усно і письмово державною мовою та однією з офіційних мов Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях	Знає правила підготовки наукових презентацій та доповідей; формат наукових публікацій (IMRaD); принципи ефективної наукової комунікації.	Уміє чітко та переконливо презентувати результати досліджень на конференціях; вести наукові дискусії; підготувати рукописи статей відповідно до вимог міжнародних журналів.
СК04.	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність зі спеціальності «Стоматологія» у закладах вищої освіти	Знає методику викладання у вищій школі; сучасні освітні технології; принципи розробки навчально-методичних матеріалів.	Уміє розробляти та читати лекційні курси; проводити практичні та семінарські заняття; керувати науковою роботою студентів та магістрів.
СК05.	Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики стоматології, виявляти проблеми, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в галузі охорони здоров'я,	Знає принципи формування дослідницької проблематики; критерії якості наукових досліджень; методологію оцінки ефективності методів діагностики та лікування.	Уміє ідентифікувати актуальні проблеми в онкостоматології; генерувати нові наукові ідеї та підходи; забезпечувати високий методологічний рівень власних досліджень.

	оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень в стоматології		
СК06.	Здатність застосовувати сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності	Знає сучасне спеціалізоване ПЗ для діагностики та аналізу; принципи роботи з науковими базами даних; цифрові технології в стоматології.	Уміє використовувати цифрові технології для діагностики, планування лікування, обробки результатів досліджень та підготовки наукових публікацій.
СК07.	Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї у сфері стоматології та з дотичних міждисциплінарних питань	Знає принципи критичного аналізу наукових публікацій; сучасні концепції та дискусії в онкостоматології; методологію оцінки якості доказів.	Уміє критично оцінювати власні результати та результати інших дослідників; інтегрувати знання з різних дисциплін для формування нових комплексних підходів; аналізувати суперечливі наукові дані.
СК08.	Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення	Знає принципи та методи організації самоосвіти; механізми рефлексії власної професійної та наукової діяльності; джерела для професійного росту в онкостоматології.	Уміє планувати та реалізовувати індивідуальну програму професійного розвитку; критично оцінювати власні знання та вміння; адаптуватися до змін у галузі стоматології.

Примітка: Усі компетентності повністю відповідають Стандарту вищої освіти для спеціальності 221 "Стоматологія" (рівень PhD)

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

6.1. Мета, завдання та загальні вимоги

Мета: формування здатності до самостійного аналізу, наукового обґрунтування та розробки сучасних підходів до діагностики, скринінгу та профілактики передракових захворювань слизової оболонки порожнини рота (СОПР) на основі принципів доказової медицини.

Завдання:

- Систематизація знань щодо епідеміології, етіології, молекулярних основ канцерогенезу та класифікації передракових станів СОПР.
- Оволодіння навичками інтерпретації клінічних, візуалізаційних та лабораторних даних для диференційної діагностики облігатних та факультативних передраків.
- Формування вмінь щодо складання алгоритмів скринінгу, диспансеризації та індивідуальних програм моніторингу для пацієнтів груп ризику.
- Розвиток компетенцій з критичного аналізу та застосування сучасних діагностичних технологій (візуалізаційні системи, біомаркери, штучний інтелект) в онкостоматології.
- Опанування принципів розробки профілактичних програм та навчально-просвітницької діяльності, спрямованої на зниження ризику виникнення раку порожнини рота.
- Формування здатності до планування та проведення власних наукових міні-досліджень з актуальних питань онкостоматології.

Загальні вимоги:

- Робота виконується державною (українською) мовою.
- Обсяг індивідуальних робіт: 15-20 сторінок комп'ютерного тексту.
- Термін виконання визначається індивідуальним навчальним планом.
- Всі роботи мають самостійний характер з обов'язковим посиланням на джерела та оформленням згідно з вимогами академічної доброчесності.
- Обов'язкове використання сучасних наукових публікацій, клінічних рекомендацій (наприклад, Всесвітньої організації охорони здоров'я - WHO, Міжнародного агентства з дослідження раку - IARC), протоколів доказової медицини.

6.2. Організаційні форми та тематичні напрями

Основні форми самостійної роботи:

- **Аналіз клінічних випадків:** детальний розбір історій хвороби, складання та захист алгоритмів діагностики, диференційної діагностики та тактики ведення пацієнтів із різними формами передракових уражень СОПР.
- **Оглядово-аналітичні дослідження:** порівняльний аналіз ефективності різних методів діагностики (наприклад, аутофлуоресценції, біопсії в режимі «real-time», цитології) або стратегій скринінгу в групі ризику.
- **Методичні розробки:** створення алгоритмів діагностики, критеріїв направлення до онколога, протоколів моніторингу пацієнтів із факультативними передраками, інформаційних листів для пацієнтів.
- **Науково-дослідний проєкт:** розробка, виконання та захист невеликого дослідження, спрямованого на вивчення конкретного аспекту

онкостоматології (наприклад, поширеності факторів ризику, аналізу ефективності нового біомаркера в слині).

Тематичні напрями індивідуальних проєктних робіт:

Модуль 1: Теоретичні основи онкостоматології

1. Аналіз епідеміології раку порожнини рота та передракових станів в Україні та світі: регіональні особливості та тенденції.
2. Оцінка впливу різних факторів ризику (ВПЛ, тютюн, алкоголь) на молекулярні механізми канцерогенезу в епітелії СОПР.
3. Систематизація сучасних класифікацій передракових захворювань СОПР та їх практичне значення для формування прогнозу та тактики лікування.

Модуль 2: Діагностика та моніторинг передракових станів

4. Розробка комплексного діагностичного алгоритму для пацієнта з підозрою на облігатний передрак (хвороба Боуена, еритроплазія Кейра).
5. Порівняльний аналіз ефективності традиційного візуального огляду та методів прижизтєвого забарвлення (toluidine blue), аутофлуоресценції (Velscope) в ранній діагностиці дисплазії епітелію.
6. Дослідження кореляції між клінічними даними, результатами цитологічного дослідження та гістологічним висновком при лейкоплакії та еритроплакії.
7. Аналіз потенціалу використання біомаркерів у слині (p16, Ki-67, miRNA) для неінвазивного скринінгу та моніторингу передракових станів.
8. Розробка протоколу застосування систем штучного інтелекту для аналізу зображень слизової оболонки рота з метою виявлення підозрілих уражень.

Модуль 3: Профілактика та інноваційні підходи

9. Проєкт розробки та економічного обґрунтування цільової програми профілактики раку порожнини рота для окремих груп ризику (наприклад, пацієнти з імунodefіцитом, затяжні курці).
10. Створення інформаційно-освітнього модулю для стоматологів та пацієнтів щодо онкологічної настороженості та ранніх ознак передракових захворювань.
11. Аналіз ефективності різних стратегій профілактики (первинної, вторинної, третинної) на основі систематичного огляду міжнародних клінічних рекомендацій.
12. Розробка концепції телемедичного консилиуму для дистанційної оцінки підозрілих уражень СОПР у пацієнтів із віддалених регіонів.

6.3. Методичне та інформаційне забезпечення

- **Рекомендовані джерела:** наукові монографії з онкостоматології та патології; клінічні рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я (WHO), Міжнародного агентства з дослідження раку (IARC) та провідних онкологічних товариств; статті в міжнародних рецензованих журналах (наприклад, *Oral Oncology*, *Journal of Oral Pathology and Medicine*, *Head and Neck*, *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*).
- **Інформаційно-технічне забезпечення:** доступ до наукових баз даних (PubMed, Scopus, Web of Science), програмне забезпечення для систематичного огляду літератури (Covidence, Rayyan), статистичні пакети для обробки даних, бази зображень клінічних випадків передракових станів.

- **Місця проведення:** навчально-наукові лабораторії кафедри, комп'ютерні класи, бібліотека університету, клінічні бази для роботи з архівом діагностичних матеріалів (знімків, цитологічних та гістологічних препаратів).

Примітка: Всі проєкти мають ґрунтуватися на аналізі реальних або симульованих клінічних випадків, актуальних наукових даних, містити чіткий методологічний опис, обґрунтування прийнятих діагностичних та профілактичних рішень, висновки та практичні рекомендації для клінічної роботи стоматолога.

7. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

7.1. Загальні положення

Оцінювання результатів навчання здобувачів проводиться з використанням рейтингової системи (ЄКТС). Відповідно до вимог для галузі знань 22 "Охорона здоров'я", максимальна кількість балів за дисципліну становить 200 балів, у тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за результатами підсумкового контролю – 80 балів. Усі розрахунки проводяться виключно за 200-бальною шкалою.

7.2. Форми контролю та їх структура

Поточна навчальна діяльність (максимум 120 балів):

- **Індивідуальні практичні завдання - 50 балів**
 - Інтерпретація клінічних та візуалізаційних даних (фотографії уражень, результати аутофлуоресценції, дерматоскопії), розробка алгоритмів диференційної діагностики облігатних та факультативних передраків, складання індивідуальних програм скринінгу та моніторингу для пацієнтів груп ризику.
- **Наукові дискусії та презентації - 40 балів**
 - Проміжні презентації етапів наукового дослідження, обговорення методологічних аспектів діагностики та скринінгу, аналіз складних клінічних випадків із підозрою на передракові зміни слизової оболонки порожнини рота, публічний захист оглядів літератури.
- **Аналіз наукових публікацій - 30 балів**
 - Критичний огляд сучасних джерел з методології онкостоматологічних досліджень, аналізу точності та клінічної ефективності різних скринінгових і діагностичних методів (візуалізаційні системи, біомаркери), наукове обґрунтування власного дослідницького проєкту.

Підсумковий контроль (максимум 80 балів):

- **Залік із захистом наукового проєкту - 80 балів**
 - Публічний захист результатів індивідуального наукового дослідження з проблематики діагностики, скринінгу або профілактики передракових захворювань порожнини рота, що включає оцінку методології, результатів, висновків та навичок презентації.

7.3. Деталізовані критерії поточного контролю

7.3.1. Індивідуальні практичні завдання (50 балів)

- Технічна правильність (15 балів) - оцінюється коректність виконання завдання, відповідність стандартам якості

- Наукова обґрунтованість (15 балів) - враховує відповідність методів дослідження поставленим завданням
- Інноваційність/Креативність (10 балів) - оцінює оригінальність підходу до вирішення завдання
- Якість оформлення (10 балів) - враховує дотримання стандартів оформлення наукових робіт

7.3.2. Наукові дискусії та презентації (40 балів)

- Активність та участь (15 балів) - оцінює регулярність та конструктивність участі в дискусіях
- Якість презентацій (15 балів) - враховує структуру, наочність, аргументованість виступів
- Аналіз наукових публікацій (10 балів) - оцінює глибину аналізу джерел, критичне мислення

7.3.3. Проміжні етапи наукового проєкту (30 балів)

- Концепція та обґрунтування (10 балів) - оцінює наукову новизну, актуальність, методологічну обґрунтованість
- План дослідження (10 балів) - враховує деталізацію, реалістичність, ресурсне забезпечення
- Проміжна презентація (10 балів) - оцінює якість виступу, логіку викладу, якість візуалізації

7.4. Умови допуску до заліку

До заліку допускаються здобувачі, які:

- Виконали всі види робіт, передбачені поточною навчальною діяльністю
- Набрали не менше 72 балів за поточну навчальну діяльність (60% від 120 балів)
- Завершили всі проміжні етапи наукового проєкту
- Представили оформлений згідно з вимогами індивідуальний науковий проєкт для підсумкового захисту

7.5. Критерії оцінювання захисту проєкту (80 балів)

- Наукова новизна та актуальність (20 балів) - інноваційність ідеї, актуальність для галузі, потенційний внесок у науку
- Методологічна коректність (20 балів) - обґрунтованість обраних методів, коректність дизайну дослідження
- Практична значущість (20 балів) - придатність до впровадження, клінічна доцільність, соціальна корисність
- Якість презентації та захисту (20 балів) - логіка та структура викладу, якість візуалізації, аргументованість відповідей

7.6. Шкала оцінювання

Для зарахування навчальної дисципліни та внесення оцінки до документів обліку успішності застосовується наступна шкала:

ВСЬОГО ОЦІНОК	СУМА БАЛІВ		ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
	100 балів	200 балів		екзамен	залік

	90 - 100	170 - 200	A	відмінно	зараховано
	82 - 89	155 - 169	B	добре	
	75 - 81	140 - 154	C		
	68 - 74	125 - 139	D	задовільно	
	61 - 67	111 - 124	E		
	35 - 60	60 - 111	FX	незадовільно	не зараховано
	1 - 34	1 - 59	F		

*Примітка: Відповідно до встановлених вимог для Галузі знань 22 "Охорона здоров'я", всі розрахунки проводяться виключно за 200-бальною шкалою

7.7. Умови перескладання

- Здобувачі, які отримали оцінку FX (60-110 балів), мають право протягом 2 місяців усунути недоліки та подати доопрацьовану роботу для повторної перевірки
- Здобувачі, які отримали оцінку F (1-59 балів), зобов'язані повторно вивчити дисципліну у встановленому порядку

7.8. Моніторинг якості

Система оцінювання передбачає:

- Регулярний зворотний зв'язок від наукового керівника
- Прогнозованість та прозорість критеріїв оцінювання
- Корекцію наукового дослідження на основі аналізу проміжних результатів
- Забезпечення об'єктивності та справедливості

Примітка: Оцінювання орієнтоване на демонстрацію здобувачами рівня сформованості компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти для спеціальності 221 "Стоматологія".

8. МЕТОДИ І ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

8.1. Загальні підходи до навчання

Освітній процес з дисципліни ґрунтується на компетентнісному, дослідницькому та практично-орієнтованому підходах, спрямованих на формування здатності до проведення оригінальних наукових досліджень у галузі діагностики, скринінгу та профілактики передракових захворювань порожнини рота, критичного аналізу клінічних протоколів та впровадження інноваційних підходів у практику.

8.2. Сучасні освітні технології

- **Інтерактивні лекції-демонстрації:** проблемне викладення матеріалу на основі аналізу комплексних клінічних випадків, демонстрація сучасних методів діагностики (аутофлуоресценція, хемілюмінесценція, дерматоскопія), відеоаналіз технік біопсії, гостьові лекції провідних фахівців-онкостоматологів.
- **Наукові дискусії щодо ефективності методів діагностики та скринінгу:** презентація результатів власних досліджень, критичний аналіз сучасних наукових публікацій щодо чутливості та специфічності діагностичних методів, обговорення протоколів моніторингу пацієнтів груп ризику.
- **Практикуми-майстерні:** освоєння методів клінічного огляду слизової оболонки порожнини рота, відпрацювання навичок документування уражень (фотографування), розробка індивідуальних алгоритмів скринінгу та диференційної діагностики облігатних і факультативних передраків.

8.3. Активні та інтерактивні форми навчання

- **Проектне навчання:** розробка та реалізація індивідуальних наукових проєктів, спрямованих на вирішення конкретних проблем діагностики, скринінгу або профілактики передракових станів.
- **Проблемно-орієнтоване навчання (PBL):** аналіз складних клінічних випадків, розв'язання завдань щодо диференційної діагностики передракових уражень, планування етапів моніторингу та диспансеризації.
- **Діяльнісні методи:** проведення експериментальних досліджень (наприклад, оцінка ефективності різних методів візуалізації), розробка та захист власних клінічних протоколів і алгоритмів скринінгу.

8.4. Цифрові технології в навчанні

- **Віртуальне навчання:** використання спеціалізованого програмного забезпечення для аналізу зображень патологічних змін слизової оболонки, дистанційні консультації та вебінари з міжнародними експертами.
- **Інформаційні ресурси:** робота з міжнародними базами даних наукових публікацій (PubMed, Scopus, Web of Science) для пошуку джерел, хмарні технології для спільної роботи над дослідженнями, спеціалізоване ПЗ для статистичного аналізу отриманих результатів.

8.5. Індивідуальні форми роботи

- **Науковий супровід:** індивідуальні консультації з науковим керівником щодо методології дослідження, обробки даних, статистичного аналізу та інтерпретації результатів.
- **Самостійна наукова робота:** пошук, аналіз та систематизація наукової літератури; підготовка наукових публікацій, тез та доповідей; проведення експериментальної частини дослідження.

8.6. Міждисциплінарний підхід

- **Інтеграція знань з суміжних дисциплін:** онкології, патологічної анатомії, молекулярної біології, доказової медицини.
- **Спільні заняття з фахівцями різних спеціальностей:** онкологами, патологами, лікарями-діагностами для формування комплексного підходу до діагностики та ведення пацієнтів.
- **Аналіз комплексних клінічних випадків** з залученням мультидисциплінарної команди фахівців для формування цілісного діагностичного висновку та плану моніторингу та лікування.

9. ПЕРЕЛІК ТЕМАТИЧНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ НАУКОВОГО ПРОЄКТУ

Модуль 1: Теоретичні основи онкостоматології

1. Дайте визначення передракових захворювань. Що таке «облігатний» та «факультативний» передрак? Наведіть приклади.
2. Охарактеризуйте основні етіологічні фактори та патогенез розвитку передракових станів слизової оболонки порожнини рота (СОПР).
3. Опишіть молекулярні основи канцерогенезу в епітелії СОПР. Яку роль відіграють мутації онкогенів та генів-супресорів пухлин?
4. Назвіть та охарактеризуйте основні гістологічні ознаки дисплазії епітелію різного ступеня тяжкості.

- **Модуль 2: Діагностика та моніторинг передракових станів**

- 5. Опишіть алгоритм клінічного обстеження пацієнта з підозрою на передракове ураження СОПР.
 - 6. Які сучасні оптичні методи діагностики (аутофлуоресценція, хемілюмінесценція) використовуються в онкоскринінгу? Розкрийте їх принцип та діагностичну цінність.
 - 7. Яке значення мають цитологічне дослідження та біопсія у верифікації діагнозу передракового захворювання? Вкажіть показання та методику проведення.
8. Розкрийте потенціал використання біомаркерів у слині та інших біологічних рідинах для неінвазивного скринінгу та моніторингу передракових станів.
- 9. Оцініть роль штучного інтелекту та цифрових технологій у аналізі зображень СОПР для раннього виявлення підозрілих уражень.
- Модуль 3: Профілактика та інноваційні підходи**
- 10. Охарактеризуйте рівні профілактики (первинна, вторинна, третинна) раку порожнини рота. Наведіть конкретні заходи для кожного рівня.
 - 11. Розробіть план інформаційно-освітньої бесіди з пацієнтом з факторами ризику (куріння, ВПЛ) щодо профілактики передракових захворювань.
 - 12. Проаналізуйте сучасні підходи до лікування облігатних передраків (наприклад, хвороби Боуена). Порівняйте хірургічні та нехірургічні методи.
 - 13. Як організується диспансерне спостереження за пацієнтами з факультативними передраками (наприклад, з лейкоплакією або червоним плоским лишаєм)?
 - 14. Оцініть етичні аспекти діяльності стоматолога при виявленні передракового стану, зокрема щодо інформування пацієнта про ризик малигнізації.
15. Опишіть принципи міждисциплінарної взаємодії стоматолога з онкологом, патологом та лікарями інших спеціальностей у веденні пацієнтів з передраковими станами.

10. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

10.1. Основна література

1. Світличний, В. В. (2022). *Захворювання слизової оболонки порожнини рота: онкологічний аспект*. Навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ. – 320 с.
2. Neville, B. W., Damm, D. D., Allen, C. M., & Chi, A. C. (2018). *Oral and Maxillofacial Pathology* (5th ed.). Elsevier. – 976 p.
3. Warnakulasuriya, S., Greenspan, J. S. (Eds.). (2020). *Textbook of Oral Cancer: Prevention, Diagnosis and Management*. Springer. – 450 p.

10.2. Додаткова література та ключові наукові статті

1. Рибачук А.В., Толстанов О.К., Маланчук В.О., Мазур І.П., Федоренко З.П., Сумкіна О.В. Аналіз захворюваності та смертності хворих на злоякісні новоутворення губи і ротової порожнини в Україні //Світ медицини та біології. – 2022. №2(80),с. 134-140. DOI 10.26724/2079-8334-2022-2-80-134-140, <https://womab.com.ua/ua/smb-2022-02/9388>. **Ind. WoS.**

2. Ашаренкова О. В. Особливості етіології і клінічного перебігу при діагностиці хейлітів (клінічний випадок) / О. В. Ашаренкова, О. В. Копчак, Е.М. Павленко, С.Я. Черняк // Вісник стоматології. – 2024. - Том 126. - No. 1. – Р. 211-215.
3. World Health Organization (WHO). (2020). *Classification of Head and Neck Tumours* (5th ed.). IARC.
4. Macey, R., Walsh, T., Brocklehurst, P., et al. (2021). *Diagnostic tests for oral cancer and potentially malignant disorders in patients presenting with clinically evident lesions*. Cochrane Database of Systematic Reviews, (4).
5. Farah, C. S., et al. (2020). *The use of light-based (optical) detection systems in the diagnosis of oral cancer and potentially malignant disorders: a systematic review*. Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology and Oral Radiology, 129(4), 335-344.
7. Thomson, P. J., et al. (2019). *Management of oral epithelial dysplasia: a review*. Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology and Oral Radiology, 127(2), 123-129.
6. Дорошенко, О. М., Волосовець, Т. М., Дорошенко, М. В. (2019). Динаміка вмісту прозапальних цитокінів у слизовій оболонці ротової порожнини при запально-деструктивних ураженнях різного генезу. *Світ медицини та біології*, (1), 48–50.
7. Yang, Y.-H., Ho, P.-S., Lu, H.-M. (2020). Comparing dose-response measurements of oral habits on oral leukoplakia and oral submucous fibrosis from a community screening program. *Journal of Oral Pathology and Medicine*, 39(4), 306–312.
8. Narayanan, S., Anand, S., Prasanna, R., & Managoli, S. P. (2021). Bimodal multispectral imaging system with cloud-based machine learning algorithm for real-time screening and detection of oral potentially malignant lesions and biopsy guidance. *Journal of Biomedical Optics*, 26(08).

10.3. Інформаційні ресурси

1. Наукові бази даних:

- a. PubMed/MEDLINE (pubmed.[ncbi.nlm.nih.gov](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov))
- b. Scopus (scopus.com)
- c. Web of Science (webofscience.com)

2. Професійні асоціації та їхні ресурси:

- * International Association of Oral and Maxillofacial Pathologists (IAOP) – iaop.com
- * World Health Organization (WHO) – International Agency for Research on Cancer (IARC) – iarc.who.int
- * American Academy of Oral Medicine (AAOM) – aaom.com

10.4. Матеріально-технічне забезпечення

1 Діагностичне обладнання:

- * Дентальні дзеркала та зонди для ретельного огляду СОПР.
- * Апарати для аутофлуоресцентної діагностики.
- * Комплекти для прижиттєвого забарвлення (толуїдиновий синій).
- * Інструментарій для проведення біопсії (пунш-біопсія).

*Фотокамери для внутрішньоротової та екстраоральної зйомки для документування уражень.

2. Цифрові технології та програмне забезпечення:

* Спеціалізоване ПЗ для аналізу та архівування клінічних зображень СОПР.

* Платформи для віртуальних консилиумів та телемедицини.

* Пакети програм для статистичного аналізу даних (наприклад, SPSS, R).